Voordracht voor het College van B&W

NB – alle met grijs aangegeven onderdelen dienen in de komende weken nog nader uitgewerkt/aangevuld/besloten te worden.

Datum definitief advies 5.1, 2, e
Datum definitief advies 5.1, 2, e

Nummer zaakdossier: ZD2017-002***

Datum collegevergadering:
13 juni 2017

Onderwerp:
Bestuursopdracht Verplaatsen PTA

Kernboodschap
Het college van B&W stemt in met de Bestuursopdracht Verplaatsen PTA. Het doel van de Bestuursopdracht is om samen met de gemeente Zaanstad, het Havenbedrijf Amsterdam en PTA het gemeentelijk beleid te formuleren ten aanzien van groei en locaties van de zee- en riviercruisevaart in Amsterdam in de periode 2020-2030.
In Q4 2017 stellen de B&W's van Amsterdam en Zaanstad het beleid vast. Daarnaast maken zij een afweging over de wenselijke locatie van een nieuwe PTA en over de locaties van ligplaatsen en afmeerplekken van de riviercruisevaart. In 2023 moet de nieuwe PTA beschikbaar zijn.

Portefeuille:
Wordt automatisch gegenereerd in het systeem.

Reden Spoed:
Niet van toepassing

Het college van Burgemeester en Wethouders besluit:

1. In te stemmen met de *Bestuursopdracht Verplaatsen PTA* (bijlage 1), met de volgende onderdelen:
   a. Formuleren van het gemeentelijk beleid 2020-2030 voor de ontwikkeling van zee- en riviercruise, onder andere met betrekking tot wenselijke omvang en type cruisevaart en met betrekking tot samenwerking in de regio.
   b. Voorbereiden van de bestuurlijke afweging voor een robuuste, nieuwe locatie voor afhandelingsfaciliteiten voor de zeecruisevaart ten westen van de Haparandadam, met behoud van de huidige locatie aan de Veemkade voor het luxe segment kleine zeecruise.
   c. Voorbereiden van het bestuurlijk besluit over de situering van ligplaatsen en afmeerlocaties voor de riviercruisevaart op en rond het IJ 2020-2030.
2. Kennis te nemen van de financiële effecten van het verplaatsen van de PTA voor de gemeente Amsterdam (bijlage 2).
3. Bij het formuleren van beleid en het voorbereiden van afweging en besluiten specifieke aandacht te besteden aan:
   - samenwerking met Zeehaven IJmuiden met het oog op het opvangen van pieken in de aanloop van cruiseschepen,
   - samenwerking met eventuele private partners in de exploitatie van de afhandelingsfaciliteiten,
   - combinatiemogelijkheden van een nieuwe PTA met ligplaatsen voor riviercruise,
   - een zo duurzaam mogelijke inrichting (energievoorziening LNG/walstroom, bevoorrading, ontsluiting, combinatie met andere gerelateerde stedelijke functies),
   - duurzame verbindingen tussen de nieuwe PTA en de bestemmingen van passagiers in de stad en de regio,
   - drie mogelijke locaties: Achtersluispolder Zaanstad, Westerhoofd-Coenhaven en mogelijk Havengebied Amsterdam,
   - herontwikkelingsmogelijkheden van de huidige PTA-kavel voor een gemengd stedelijk gebruik en van de huidige PTA-kade voor de riviercruisevaart, grote jachten, het luxe segment zeecruisevaart, vlootbezoeken en Sail.
   - het introduceren van een 'Blauwe Zone' op de De Ruijterkade-Oost en -West voor het halteren van riviercruiseschepen (in- en ontschepen).
   - ruimtelijke, verkeerskundige, financiële en milieutechnische implicaties en risico's van de alternatieve locaties op middellange én op lange termijn, mede met het oog op de verstedelijkingsopgave en de transformatie van de Achtersluispolder en het Havengebied binnen de Ring A10 tot gemengd stedelijk gebied.
   - volwaardige Businesscases met een overzicht van kosten en baten voor Havenbedrijf Amsterdam, PTA en de gemeenten Amsterdam en Zaanstad (en mogelijke andere partners).
   - de wijze van compensatie van het Havenbedrijf Amsterdam door de gemeente Amsterdam.
4. Geheimhouding bijlage 2 *Analyse financiële effecten verplaatsen PTA gemeente Amsterdam*.
5. Kennis te nemen van de *Quick Scan Ontwikkeling Zeecruise* (februari 2016, bijlage *) en het *Haalbaarheidsonderzoek Ontwikkeling Zeecruise* (november 2016, bijlage *) en de *Quick Scan Riviercruise* (april 2017, bijlage *).

Onderbouwing besluit:

Ad 1. In te stemmen met de *Bestuursopdracht Verplaatsen PTA* (bijlage 1).

1a. Formuleren beleid 2020-2030

De zee- en riviercruise is een groeisector in de Amsterdamse economie. Het aantal aanlopen van zeecruiseschepen was 121 in 2016 en zal mogelijk groeien tot 250 in 2030. Het aantal aanlopen van

riviercruiseschepen in de regio was 1834 in 2016 en zal mogelijk groeien tot 2100-2700 in 2030, waarvan 1900-2100 in Amsterdam en 200-600 in de regio.
In de *Havenvisie 2030* (vastgesteld door de gemeenteraad 2015) zijn enkele beleidsuitspraken gedaan over de ontwikkeling van de zeecruisevaart tot 2030. De beleidsuitspraken beperken zich tot het voornemen om het aantal verwachte aanlopen van 250 per jaar te faciliteren.
In 2009 heeft B&W de *Binnenvaartcruisevisie* vastgesteld. Het beleid beperkt zich tot de aanwijzing van locaties voor afmeerplekken op het IJ in de periode 2010-2020.
Gezien de onstuimige ontwikkeling van de zee- en riviercruise én van de IJ-oevers is het formuleren van een samenhangend beleid ten aanzien van zee- en riviercruise opportuun.

1b. Locatie PTA

De huidige PTA kan maximaal 160-190 schepen ontvangen. Om de groei op te vangen zou rond 2024 een tweede terminal geopend moeten worden. Het Westerhoofd in de Coenhaven lijkt hiervoor een geschikte plek te zijn. Bij de vaststelling van het Bestemmingsplan Petroleumhaven in 2013 is hierop in de toelichting geanticipeerd.
B&W kiezen nu voor een verplaatsing van de PTA naar één nieuwe, grotere locatie ten westen van de Haparandadam.
Daarvoor zijn vijf argumenten:

a. Het concentreren van de zeecruisevaart op één nieuwe terminal ten westen van de Haparandadam maakt het mogelijk om bruggen over het IJ te realiseren met compacte bewegingswerken en een openingsregime met beperkte wachttijden.
b. Een nieuwe, goed ontsloten plek aan de rand van de stad in de nabijheid van de A10 biedt ruimte om de groei van het aantal zeecruiseschepen efficiënt af te wikkelen en is naar verwachting bedrijfseconomisch voordeliger dan exploitatie van twee terminals. Reders hebben aangegeven Amsterdam te zullen blijven aandoen als een goed alternatief beschikbaar is. Uitzondering is het luxe segment van de zeecruise (ca. 25-40 schepen per jaar). Reders in dit segment gaven aan de stad alleen te blijven bezoeken als een faciliteit in het centrum van de stad beschikbaar blijft.
c. Door de schaalvergroting in het type schepen stijgt het aantal cruise-passagiers van ca. 280.000 in 2015 naar mogelijk 770.000 in 2030. Het aantal busbewegingen stijgt navenant: van ca. 3.200 naar mogelijk 7.800 per jaar. Maar liefst 40 % van de passagiers brengt een bezoek aan attracties in de regio of elders in Nederland. Deze kunnen vanaf een locatie dichtbij de A10 gemakkelijk per bus naar de Zaanse Schans, de bollen of Volendam. De overige 60 % kiest voor een bezoek aan attracties in de stad, zoals winkels, musea en rondvaart. Via de A10 zijn deze goed bereikbaar.
   Voor de bevoorrading van de schepen hoeven vrachtwagens het centrum niet meer in (2015: 900; 2030: 2.100).
   Het verminderen van bus- en vrachtverkeer in de binnenstad sluit aan op de doelen van *Balans in de Stad.*
d. Verplaatsing van de PTA biedt bovendien de mogelijkheid om de – nu onderbenutte – touringcargarage onder de PTA, met 40 plaatsen, daadwerkelijk in te zetten voor het parkeren en halteren van touringcars. Met de Zouthaven en de De Ruijterkade op loopafstand kan de overstap van passagiers van touringcars op rondvaartboten efficiënt georganiseerd worden. Het Damrak en de stadszijde van CS kunnen dan ontlast worden en een veiliger en aantrekkelijker stadsentree worden. Dit sluit aan op de doelen van *Balans in de Stad*.
e. Verplaatsing van de PTA biedt tot slot de mogelijkheid om de vrijkomende Veemkade aan de IJ-haven intensiever te gebruiken voor ligplaatsen voor de groeiende riviercruisevaart. De huidige locaties voor ligplaatsen en afmeerplekken van riviercruiseschepen aan de De Ruijterkade zouden dan alleen nog benut hoeven worden voor het halteren van riviercruise, partyschepen en rondvaartboten: het tijdelijk afmeren om te in- en ontschepen. Ook dit argument sluit aan op de doelen van *Balans in de Stad*.

1c. **Ligplaatsen en afmeerplekken riviercruise**
In de Binnenvaartcruisevisie 2010-2020 is in 2009 vastgelegd waar op het IJ rond CS afmeerplekken gerealiseerd kunnen worden ten behoeve van de riviercruise. Deze visie is volledig ingehaald door de snelle groei van de riviercruise in de afgelopen jaren.
In plaats van de beoogde 31 afmeerplekken zijn ** gerealiseerd. Het aantal aanlopen in de stad is van 998 in 2008 gegroeid naar 1834 aanlopen in 2016.
Cruciale punten in de beleidsontwikkeling zijn:
- De combinatiemogelijkheden van zee- en riviercruise. Dit levert een gunstiger businesscase voor de nieuwe faciliteiten.
- Het maken van een onderscheid tussen afmeerplekken (tijdelijk gebruik voor enige uren ten behoeve van in- en ontschepen) en ligplaatsen voor één of meerdere dagen/nachten.

2. **Kennis te nemen van de financiële effecten van het verplaatsen van de PTA voor de gemeente Amsterdam (bijlage 2).**
In samenspraak met het Havenbedrijf Amsterdam en PTA zijn in het najaar van 2016 eerste verkenningen gedaan naar de Business Case van Verplaatsen PTA voor PTA, voor Havenbedrijf Amsterdam en voor de gemeente Amsterdam.
Deze zijn nu benut voor een inzicht op hoofdlijnen in de financiële effecten van Verplaatsen PTA.

3. **Aandachtspunten bij het formuleren van beleid en het voorbereiden van afweging en besluiten.**
De genoemde aandachtspunten voeren terug op de door gemeente Amsterdam en Havenbedrijf Amsterdam/PTA gezamenlijk verrichte onderzoeken:
- Quick Scan Ontwikkeling Zeecruise (2016)
- Haalbaarheidsonderzoek Ontwikkeling Zeecruise (2016), inclusief de onderliggende documenten (waaronder interviews Deloitte met de zeecruiserederijen),
- Quick Scan Ontwikkeling Riviercruise (2017).

Daarnaast is geput uit de gesprekken van de gemeente Amsterdam met Provincie Noord-Holland, CLIA, ORAM, Cruiseport Amsterdam en Zeehaven IJmuiden in het voorjaar van 2017.

4. **Geheimhouding bijlage 2 Analyse financiële effecten verplaatsen PTA gemeente Amsterdam.**
**

5. **Kennis te nemen van de Quick Scan Ontwikkeling Zeecruise (februari 2016, bijlage *) en het Haalbaarheidsonderzoek Ontwikkeling Zeecruise (november 2016, bijlage *) en de Quick Scan Riviercruise (april 2017, bijlage *).**
De onderzoeken zijn verricht in een samenwerking van de gemeente Amsterdam (R&D, EZ), het Havenbedrijf Amsterdam en PTA. Aan de onderzoeken is bijgedragen door Deloitte en RoyalHaskoning-DHV.

Wettelijke grondslag:
Artikel 160, eerste lid, onder a Gemeentewet.
Het college is bevoegd om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren.

Bestuurlijke achtergrond:
**

Bestuurlijke prioriteit:

De *Bestuursopdracht Verplaatsen PTA* komt voort uit de *Bestuursopdracht Balans in de Stad* (spreiden van bezoekers en ontlasten van Centraal Station en stadsentree) en de *Bestuursopdracht Ruimte voor de Stad* (Sprong over het IJ).
De *Bestuursopdracht Verplaatsen PTA* hangt direct samen (en wordt gevoegd behandeld) met het *Definitieve Voorkeursbesluit Sprong over het IJ.*

Financiële onderbouwing:

Investeringsvoorstel: Nee
Toelichting:

Tabel 1: Basisgegevens investering

Investeringssom	<Typ hier je tekst>
Rentepercentage	<Typ hier je tekst>
Afschrijvingstermijn (jaar)	<Typ hier je tekst>
Kapitaallasten	<Typ hier je tekst>
Aanvang Kapitaallasten	<Typ hier je tekst>
MIP nummer	<Typ hier je tekst>

Financiële consequenties:
Ja / Nee / Gedeeltelijk
Toelichting:

Tabel b: Financiële consequenties van de beslispunten (i = incidenteel, s = structureel)

BATEN				
Omschrijving (I/S)	**Jaar T**	**Jaar T+1**	**Jaar T+2**	**Jaar T+3**
<Typ hier je tekst>				
<Typ hier je tekst>				
<Typ hier je tekst>				
Totaal				

Tabel b: Financiële consequenties van de beslispunten(i = incidenteel, s = structureel)

LASTEN				
Omschrijving (I/S)	**Jaar T**	**Jaar T+1**	**Jaar T+2**	**Jaar T+3**
<Typ hier je tekst>				
<Typ hier je tekst>				
<Typ hier je tekst>				
Totaal				

Communicatie en publicatie:

Binnen de gemeente**: ****
Buiten de gemeente**: ****

Publiceren in gemeenteblad afdeling 3A:

Ja/nee.
Dit moet gebeuren als het een wettelijke verplichting is, denk bijvoorbeeld aan subsidieregelingen.

Waar moet gepubliceerd worden **(doorhalen wat niet van toepassing is):**

- Gemeenteblad

- Bekendmaking
- Staatscourant

Uitkomsten advies:

Rve's gemeente Amsterdam:
EZ:
G&O:
V&OR:
R&D:
Gemeente Zaanstad:
Havenbedrijf Amsterdam/PTA:
Provincie Noord-Holland:
CLIA:
ORAM:
Zeehaven IJmuiden:

Datum behandeling in raadscommissie:

12 juli 2017 TKN en ter bespreking in commissie RO, met uitnodiging van commissies ID en WE.

Datum behandeling in gemeenteraad:

19 juli 2017.

Geheimhouding:

Vul hier –indien van toepassing- de reden van geheimhouding in.

Meegestuurde stukken:

**

Stukken ter inzage gelegd:

**

Behandelend ambtenaar:

Ruimte en Duurzaamheid, je naam, telefoonnummer en e-mailadres